תזכיר חוק

א. **שם החוק המוצע**

תזכיר חוק לביטול פקודת העתונות, התשע"ו-2016

ב. **מטרת החוק המוצע והצורך בו**

לאורך השנים שבו ונבחנו ההסדרים הקיימים כיום לגבי אסדרה של תחום העיתונות הכוללת את פקודת העיתונות משנת 1933 (להלן- פקודת העיתונות) ואת תקנות 94-96 לתקנות ההגנה (שעת חירום), משנת 1945 (להלן- תקנות ההגנה) וזאת לאור סוגיות הנוגעות ליחס שבין זכויות היסוד וחופש הביטוי אל מול הסדרי הרישוי הקיימים בהם והסמכויות המנהליות שהוקנו במסגרתן לרבות לגבי סגירת עיתונים.

בכל הנוגע לסמכויות לפי תקנה 94 לתקנות ההגנה, הרי שהממשלה הגישה לכנסת הצעת חוק לתיקון תקנות ההגנה (שעת חירום) (ביטול תקנות), התשע"ג-2013 (הצ"ח הממשלה התשע"ג (782) בעמ' 993, 2.07.13) (להלן: "הצעת החוק"). במסגרת הצעת החוק הוצע לבטל תקנות רבות מתוך תקנות ההגנה, ובהן **הסמכות לסגור עיתון מטעמי ביטחון הציבור** בתקנה 94 לתקנות ההגנה. הצעת החוק עברה בקריאה שנייה ושלישית ביום 30.05.16. כפי שמבוהר בדברי ההסבר להצעת החוק (עמ' 933), בהתאם להחלטת ועדת השרים המיוחדת שהוסמכה לעניין, קידום הצעת החוק הותנתה בהשלמת חקיקתו של חוק המאבק בטרור הנותן להן מענה הולם במטרה להביא לכך ששני ההסדרים ייכנסו לתוקף בעת ובעונה אחת.

במסגרת עתירה בבג"צ 6175/14 האגודה לזכויות האזרח נ' שר הפנים שבה ועלתה סוגיית חוקיות ההסדרים הקיימים בפקודת העיתונות לגבי רישום עיתונים. במסגרת דיון שהתקיים בבית המשפט, הוצע על ידי שופטי בית המשפט העליון לשקול האם אין מקום להפריד בחקיקה החדשה בין נושאי הרישוי לבין שאר ענייני הרגולציה המורכבים הנוגעים להסדרת תחום העיתונות ולפעול בשלב ראשון לביטול חובת הרישוי והחובות הדומות לה במסגרת פקודת העיתונות.

לאחר שהסוגיה נבחנה על ידי שר הפנים, התקבלה החלטתו כי מן הנכון לפעול לביטול פקודת העיתונות העוסקת ברובה בדרישת הרישוי כתנאי למתן היתר להוצאת רישיון לעיתון, לרבות ביטול הסמכות המינהלית המעוגנת היום בסעיף 19 לפקודת העיתונות, להוצאת צו לסגירת והפסקת פרסום עיתון בין היתר, מחמת סכנה לשלום הציבור.

החלטה זו נתקבלה בשים לב להיותנו נוגעים בחקיקה מנדטורית אשר לנוכח שינוי העתים, נס ליחה ועל רקע הצורך ליתן את המעמד והמשקל הנדרש לזכויות החוקתיות העומדות ביסוד ביטול דרישות אלו ובכלל זאת חופש הביטוי וחופש העיסוק.

ג. <u>עיקרי החוק המוצע</u>

סעיף 1- ביטול פקודת העתונות וזאת בשים לב להיותנו נוגעים בחקיקה מנדטורית אשר לנוכח שינוי העתים, נס ליחה ועל רקע הצורך ליתן את המעמד והמשקל הנדרש לזכויות החוקתיות העומדות ביסוד ביטול דרישות אלו ובכלל זאת חופש הביטוי וחופש העיסוק.

סעיף 3- סעיף 87 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע כי ניתן לקיים פסק דין שניתן לטובת תובע בשל פרסום לשון הרע, בדרך של מימוש ערובה שניתנה לפי סעיף 5(1)(3) לפקודת העיתונות. עם ביטול פקודת העיתונות, ועימה הדרישה האמורה להפקדת ערבות, אין משמעות לסעיף זה ולפיכך מוצע לבטלו.

סעיף 4- מוצע לבטל את סעיף 39(ג) בחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965, המפנה בהגדרת "עיתון" שבהם לפקודת העיתונות ולהותיר את המונח "עיתון" במשמעותו המילולית, ללא הגדרה חקיקתית .

סעיף 5- סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 קובע כי בפרסום לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית גם עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום וכי באחריות אזרחית ישא גם מי שאחראי על אמצעי התקשורת. סעיף 11(ג) כולל בהגדרת "אמצעי תקשורת" גם עיתון כהגדרתו בפקודת העיתונות. מוצע למחוק את ההפניה האמורה לפקודת העיתונות ולהותיר את המונח "עיתון" במשמעותו המילולית, ללא הגדרה חקיקתית.
עוד מוצע, למחוק את ההפניה לפקודת העיתונות שבסעיף 12 לחוק איסור לשון הרע לצורך הגדרת "דבר דפוס" וכן את ההתייחסות לרישיון בעל תוקף לפרסום עיתון המוזכר באותו הסעיף, זאת נוכח ביטול דרישת הרישיון.

סעיף 6- מוצע למחוק את ההפניה שבהגדרת "עיתון" שבסעיף 1 לחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975 , המפנה, לפקודת העיתונות ולהותיר את המונח "עיתון" במשמעותו המילולית, ללא הגדרה חקיקתית .
.

סעיף 7- מוצע לערוך שינויים בדומה לשינוים שהוצעו לגבי חוק לשון הרע, התשכ"ה-1965 בסעיפים 30 ו-31 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 הקובעים הוראות דומות לענין חבות פלילית ואזרחית בפרסום הפוגע בפרטיות.

סעיף 8- חוק הספרים (חובת מסירה וציון פרטים), התשס"א-2000 (להלן – חוק הספרים) מחייב מסירת עיתונים, כמשמעותם בפקודת העיתונות, לגופים שונים. עם ביטול פקודת העיתונות, ועימה הדרישה לקבלת היתר להוצאת רישיון לעיתון, מוצע לבטל את ההגדרה עיתון המפנה לפקודת העתונות ולהותיר את המונח "עיתון" במשמעותו המילולית, ללא הגדרה חקיקתית .

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים</u>

ביטול פקודת העתונות.

יתוקנו: פקודת הנזיקין [נוסח חדש] , חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965, חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, חוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, חוק הספרים (חובת מסירה וציון פרטים), התשס"א-2000.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה</u>

לא רלוונטי.

ו. <u>השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי</u>

לא רלוונטי

<u>להלן נוסח הצעת החוק:</u>

תזכיר חוק לביטול פקודת העתונות, התשע"ו-2016

ביטול הפקודה	1.	פקודת העתונות - בטלה
תיקון פקודת הנזיקין [נוסח חדש]	3.	בפקודת הנזיקין [נוסח חדש][1], סעיף 87 – בטל;
תיקון חוק רשות השידור	4.	בחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965[2], בסעיף 39, סעיף קטן (ג) – בטל;
תיקון חוק איסור לשון הרע	5.	בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965[3] –
	(1)	בסעיף 11(ג), בהגדרה "אמצעי תקשורת", המילים "כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן – עיתון)" – יימחקו;
	(2)	בסעיף 12 המילים "המוצא לאור על פי רשיון בעל תוקף" ו- "כמשמעותו בפקודת העתונות" – יימחקו;
תיקון חוק הספריות הציבוריות	6.	בחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975[4], בסעיף 1 ההגדרה "עיתון" – תימחק;
תיקון חוק הגנת הפרטיות	7.	בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981[5] –
	(1)	בסעיף 30(א), המילים "כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן – עיתון)" - יימחקו;
	(2)	בסעיף 31 המילים "המוצע לאור על פי רשיון תקף" ו-"כמשמעותו בפקודת העתונות" – יימחקו;

---

[1] דיני מדינת ישראל 10 , עמ' 266.
[2] ס"ח התשכ"ה, עמ' 106.
[3] ס"ח התשכ"ה, עמ' 240
[4] ס"ח התשל"ה, עמ' 230
[5] ס"ח התשמ"א, עמ' 128

תיקון חוק הספרים (חובת מסירה וציון פרטים)	8.	בחוק הספרים (חובת מסירה וציון פרטים), התשס"א-2000[6] - בסעיף 1 ההגדרה "עיתון" - תימחק;

[6] ס"ח התשס"א, עמ' 80; התשס"ה, עמ' 262.